

Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybė JAV
AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ

2026 m. sausio mėn.

Vizitai, parodos, konferencijos
<p>Tradicioninis ir svarbiausias Lietuvos ir JAV ekonominio bendradarbiavimo renginys Šiaurės Amerikos ir Lietuvos verslo forumas (NALB Forum) 2026 m. vyks Los Andžele, Kalifornijos valstijoje, balandžio 27-30 d. Sekite naujienas: https://www.linkedin.com/company/north-american-lithuanian-business-forum.</p>
<p>Sausio 20-22 d. San Fransiske vyko kasmetinė Tarptautinės optikos ir fotonikos draugijos paroda „Photonics West 2026“, kurioje net 19 Lietuvos įmonių pristatė savo produktus ir paslaugas. Lietuvos Inovacijų agentūra kartu su Lietuvos lazerių asociacija ir įmonėmis „Lidaris“, „Integrated Optics“, „Optonas“, „Litilit“, „EssentOptics Europe pristatė Nacionalinį stendą. Parodoje taip pat dalyvavo: Optogama, Standa, Ekspla, Altechna, Workshop of Photonics, Femtika, Eksma Optics, Direct Mashining Control, Light Conversion, I-Photonics, Ados-tech, Quantum Light Instruments, Optoman, 3photon.</p>
<p>Sausio 6-9 d. Las Vegase, Nevados valstijoje, vyko didžiausia pasaulyje technologijų paroda „CES 2026“. Jos metu ambasadorius G. Varvuolis dalyvavo panelinėje diskusijoje „Governing for Innovation: Policy for the Future“, kur pristatė Lietuvą kaip Europoje pirmaujančią ir greitai augantį inovacijų centrą. Kas antrus metus parodos organizatoriai skelbia inovacijų švieslentę, kurioje Lietuva šiemet buvo pripažinta inovacijų lydere, bet ne čempione. Mažiausiai balų surinko duomenų judėjimas (Cross-Border Data Flows), skaitmeninių platformų reguliavimas (Friendly to Digital Platforms) ir autonominių transporto priemonių srityse (Welcomes Self-Driving Vehicles). Prieš dvejus metus Lietuva buvo tarp inovacijų čempionų. Išsamiau apie vertinimą: https://www.cta.tech/innovation-scorecard/us-innovation-scorecard/</p>

Bendra ekonominė informacija	
<p>BVP. JAV realusis BVP 2025 m. III ketv. (liepa–rugsėjis) augo 4,4 % metiniu tempu –tai yra sparčiausias ekonomikos augimas per pastaruosius dvejus metus. Augimą lėmė didesnės vartotojų išlaidos, tvirtos investicijos (ypač į dirbtinį intelektą), sparčiai augęs eksportas ir padidėjusios valdžios išlaidos, tuo tarpu importas sumažėjo. Palyginimui, 2025 II ketv. BVP augimo tempas siekė 3,8 %, o prie jo reikšmingai prisidėjo tokie sektoriai kaip finansai, informacinių technologijų paslaugos ir ilgalaikio vartojimo prekių gamyba.</p>	<p>Bureau of Economic Analysis</p>
<p>Infliacija. JAV Darbo statistikos biuro duomenimis, 2025 m. gruodžio mėn. Vartotojų kainų indeksas (VKI) per pastarąjį mėnesį pakilo 0,3 proc., o per metus – 2,7 proc. Būsto indekso reikšmė gruodį išaugo 0,4 proc. ir buvo turėjo didžiausią įtaką VKI augimui. Maisto indeksas per mėnesį padidėjo 0,7 proc., energijos išteklių - 0,3 proc. Visų prekių ir paslaugų indeksas be maisto ir energijos gruodį padidėjo 0,2 proc. Per mėnesį brango pramogos, skrydžių bilietai, medicinos priežiūra, apranga, asmens priežiūra ir švietimas, atpigo komunikacijos paslaugos, naudoti automobiliai ir sunkvežimiai, namų apyvokos reikmenys ir įranga.</p>	<p>Trading Economics</p>
<p>Darbo rinka. Nedarbo lygis gruodžio mėn. siekė 4,4 proc., palyginti su 4,5 proc. lapkritį. Darbo rinka išlieka vėsesnė nei prieš kelerius metus, tačiau artėjančios krizės požymių kol kas nematyti. Vis dėlto, per pastaruosius metus darbuotojų neapibrėžtumo ir diskomforto jausmas neabejotinai išaugo. Darbo užmokesčio augimas sulėtėjo, o įmonės samdo nedaug. Nuo kovo mėnesio darbdaviai sukūrė vidutiniškai vos po 28 000 darbo vietų per mėnesį, tuomet kai 2021–2023 m. įdarbinimo bumo metu, kuris kilo po Covid-19 karantino, darbdaviai kurdavo ~400 000 darbo vietų per mėnesį.</p>	<p>Bureau of Labor Statistics</p>

<p>Gyventojų nuotaikos. Nors JAV ekonomika išlieka atspari ir demonstruoja stiprius augimo rodiklius, daugelis amerikiečių yra nepatenkinti ekonomikos būkle ir ypač aukštomis pragyvenimo išlaidomis. Sausio mėn. atlikta apklausa atskleidė, kad beveik 60 proc. amerikiečių neigiamai vertina JAV ekonomikos būklę D. Trumpo kadencijos metu. Labiausiai ekonomine situacija yra sunerimę jauni žmonės: „Gallup“ apklausoje 32 % 15–34 metų amerikiečių nurodė, kad ekonominiai klausimai yra „svarbiausia problema“, su kuria šiuo metu susiduria JAV. Tokią pačią nuomonę išreiškė 21 % 35–54 metų amžiaus amerikiečių. Tuo tarpu tarp 55 metų ir vyresnių amerikiečių ekonominius klausimus kaip svarbiausią problemą įvardijo 13 % respondentų. Turtingesni amerikiečiai išleidžia daugiau, tačiau jų pajamas didina rinkos laimėjimai ir augančios investicijos, o mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai kovoja su stagnuojančiais atlyginimais ir aukštomis kainomis.</p>	<p>The Hill</p>
---	---------------------------------

Technologijos, inovacijos, mokslas	
<p>Mineralai. Trumpo administracija siekia spartinti giliavandenę kasybą Ramiajame vandenyne, netoli Amerikos Samoa. Tai žymi posūkį nuo grynai mokslinių tyrimų prie komercinės retųjų žemių elementų – tokių kaip manganas, kobaltas, nikelis ir varis, naudojamų elektromobiliuose ir ginklų sistemose – paieškos. Jau vasario mėn. planuojama pradėti vandenyno dugno kartografavimą, pareigūnai atvirai reiškia entuziazmą, kad šių mineralų gavybą įmonės galėtų pradėti jau po kelerių metų. Be to, administracija paskelbė planus atverti komercinei kasybai Aliaskos vandenį – nuo Aliaskos įlankos iki Čiukčių jūros – taip dar labiau išplėsdama šios besiformuojančios pramonės mastą, nepaisant tebevykstančių diskusijų dėl jos poveikio aplinkai.</p>	<p>NY Times</p>
<p>Pentagonas kasmet išleidžia apie 3,3 mlrd. JAV dolerių finansuoti savo 216 laboratorijų veiklai. Jose sukaupti tūkstančiai patentų, dažnai skirtų technologijoms, kurios niekada nevirsta komerciniais produktais. Norėdamas tai pakeisti, Pentagonas paskelbė, kad nedelsiant ~400 kruopščiai atrinktų patentų bus prieinami internetu nemokamam dvejų metų bandomajam laikotarpiui. Komercinės įmonės, norinčios išbandyti vieną iš šių 400 technologijų savo tyrimuose, plėtroje ar produktuose, galės gauti vadinamąją komercinio vertinimo licenciją (Commercial Evaluation License, CEL) be įprasto mokesčio.</p>	<p>Breaking Defense</p>
<p>DI. Pranešama, kad „Amazon“ ketina investuoti į ChatGPT kūrėją „OpenAI“ iki 50 mlrd. JAV dolerių ir taip taptų didžiausia investuotoja į šią kompaniją. Neseniai „OpenAI“ pranešė apie ketinimus pritraukti 100 mlrd. JAV dolerių naujų investicijų, kas padidintų kompanijos vertę iki 830 mlrd. JAV dolerių. Dėl 30 mlrd. JAV dolerių investicijų į „OpenAI“ taip pat derasi ir Japonijos finansų konglomeratas „SoftBank“, taip planuodamas padidinti jau ir taip didelę savo dalį šioje įmonėje.</p>	<p>WSJ</p>
<p>„Anduril Industries“ sausio mėn. paskelbė apie 1 mlrd. JAV dolerių investiciją, skirtą įkurti antrąjį didelį padalinį Pietų Kalifornijoje (Long Beach). Tikimasi, kad ši plėtra sukurs apie 5 500 tiesioginių darbo vietų. Naujas kompleksas, kuriame bus laboratorijų patalpos, prototipų gamyba bei erdvės inžinieriams ir programinės įrangos kūrėjams, turėtų būti atidarytas 2027 m. viduryje.</p>	<p>Anduril</p>
<p>DI infrastruktūra. Elono Musko dirbtinio intelekto (DI) bendrovė xAI paskelbė apie 20 mlrd. JAV dolerių vertės hipermastelio (hyperscale) DI duomenų centro projektą Southaven mieste, Misisipėje. Tai viena didžiausių privačių technologijų investicijų JAV istorijoje, skirta talpinti apie 2 GW skaičiavimo galios pažangiems dirbtinio intelekto sprendimams.</p>	<p>Reuters</p>
<p>„Amazon“ artimiausiu metu planuoja atleisti apie 16 000 darbuotojų, motyvuojant tuo, kad jų darbą gali atlikti dirbtinis intelektas. „Amazon“ vadovybė anksčiau skelbė ketinanti atleisti 10 proc. iš 1,58 mln. Kompanijoje visame pasaulyje dirbančių darbuotojų.</p>	<p>New York Post</p>

<p>Konsultacinės firmos „Challenger, Gray & Christmas” duomenimis pradėjus taikyti dirbtinio intelekto sprendimus vien 2025 metais JAV atleista apie 55 000 darbuotojų.</p>	
<p>Puslaidininkiai. Nors „Nvidia“ ir toliau lyderiauja lustų rinkoje (92 proc.), kompanijos, diegiančios dirbtinio intelekto sprendimus („Amazon“ „Google“), ieško alternatyvių sprendimų. Kompanijos, kaip „Google“ ir „Amazon“ kuria savo sprendimus. Pavyzdžiui „Amazon“, nors jos lustai ne tokie galingi, kaip „Google“ ar „Nvidia“, į kiekvieną savo duomenų centrą įdiegia dvigubai daugiau lustų, tikėdamasi užtikrinti didesnę skaičiavimo galingumą naudojant tą patį elektros energijos kiekį. Taigi, DI duomenų centrams „Nvidia“ lustai nėra vienintelė galimybė. Kiti lustų gamintojai, kaip „Advanced Micro Devices“, ir „Cerebras“ neseniai susitarė tiekti dirbtinio intelekto lustus „OpenAI“.</p>	<p>New York Times</p>
<p>Netflix ir Warner Bros. susijungimas juda pirmyn nepaisant konkurencijos ir antimonopolinių klausimų. „Netflix“ pakoregavo savo siūlymą ir planuoja įsigyti „Warner Bros. Discovery“ už grynąsias lėšas, o ne mišrią grynųjų ir akcijų sandorio formą. Tikimasi, kad šis sprendimas suteiks didesnę vertės užtikrinimą Warner Bros akcininkams ir paspartins patvirtinimo procesus. Numatoma, kad balsavimas dėl sandorio, kurio vertė 82,7 mlrd. USD, galimai vyks 2026 m. balandžio mėn. Tuo tarpu dar sausio 12 d. „Paramount Skydance“ pateikė ieškinį „Warner Bros. Discovery“ dėl pastarosios sandorio su „Netflix“, teigdama, kad „Warner Bros“ valdyba nebuvo skaidri viso aukciono proceso metu.</p>	<p>Reuters</p>

<p>Energetika, transportas, klimatas</p>	
<p>Oro uostai. Preliminarūs duomenys rodo, kad 2025 m. Čikagos O'Hare oro uostas buvo judriausias JAV ir pirmą kartą nuo 2019 m. aplenkė Atlantos Hartsfield-Jackson oro uostą. Preliminarūs Federalinės aviacijos administracijos duomenys rodo, kad praėjusiais metais O'Hare oro uoste įvyko daugiau nei 857 000 pakilimų ir nusileidimų, Atlantos oro uoste praėjusiais metais įvyko daugiau nei 807 000 pakilimų ir nusileidimų. Tačiau Atlantos oro uostas vis dar lenkė O'Hare oro uostą pagal keleivių srautą, kuris yra dar vienas oro uosto užimtumo rodiklis. Per 12 mėnesių, pasibaigusį 2025 m. spalio mėn., Atlantos oro uoste apsilankė 89,5 mln. vidaus keleivių, per tuos pačius 12 mėnesių O'Hare oro uoste atvyko ir išvyko 66,8 mln. vidaus keleivių. 2025 m. Čikagoje kas 30 sekundžių pakildavo arba nusileisdavo lėktuvus, įskaitant skrydžius tiek O'Hare, tiek Midway tarptautiniuose oro uostuose.</p>	<p>Chicago tribune</p>
<p>Švari energija. JAV Energetikos departamentas peržiūri arba atšaukia daugiau nei 83 mlrd. JAV dolerių vertės švariosios energijos paskolų, kurios buvo patvirtintos Bideno administracijos laikotarpiu. Bideno administracija buvo įsipareigojusi suteikti apie 104 mlrd. JAV dolerių paskolų baterijų gamykloms, elektros perdavimo linijoms, vandenilio gamykloms ir kitoms klimato kaitą mažinančioms technologijoms. Paskolų švarios energetikos projektams atšaukimas yra reikšmingas atsitraukimas nuo Bideno administracijos pastangų plėtoti naujas kovos su klimato kaita technologijas per federalines finansavimo programas.</p>	<p>NY Times</p>
<p>Vėjo energetika. Trys JAV rytų pakrantės vėjo jėgainių projektai laimėjo teismo bylą prieš JAV prezidento administracijos 2025 m. gruodį paskelbtą sprendimą juos nutraukti. Teismo sprendimu trys, jau gerokai pažengę projektai, kol kas gali būti tęsiami. Ieškinius pateikusi Danijos bendrovė „Orsted“, kuri vysto „Revolution Wind“ projektą prie Konektikuto ir Rod Ailando krantų, po projekto sustabdymo akcijos smarkiai krito. Norvegijos įmonė „Equinor“, kuri vysto „Empire Wind“ projektą prie Long Ailendo ir Niujorko pakrantės, projektui įgyvendinti jau išleido 1,5 mlrd. JAV dolerių, o 2026 m. į projektą planavo investuoti dar 2 mlrd. JAV dolerių.</p>	<p>WSJ</p>

Nepaisant teismo sprendimo, JAV prezidento administracijos pasipriešinimas jūros vėjo jėgainėms gali sutrukdyti bet kokius tolimesnius planus vystyti šiuos projektus JAV.	
Klimato politika. Pasaulio ekonomikos forume Davose gubernatorius Gavin Newsom pristatė Kaliforniją kaip įrodymą, kad stabili klimato politika duoda realių ekonominių rezultatų. Gubernatorius pranešė, kad Auksinė valstija peržengė 2,5 mln. naujų nulinės emisijos transporto priemonių pardavimų ribą, gerokai viršydama pradinę valstijos tikslą – iki 2025 m. keliuose turėti 1,5 mln. priemonių.	Kalifornijos gubernatorius
Branduolinė energetika. D. Trumpo administracija, siekdama, kad iki š.m. liepos 4 d. būtų pastatyti bent trys eksperimentiniai komerciniai branduoliniai reaktoriai, atpalaiduoja branduolinės saugos reguliavimą – švelnina reikalavimus beveik visiems reaktorių veiklos aspektams, įskaitant saugos sistemas, aplinkos apsaugą, objektų apsaugą ir avarijų tyrimus. Tai daroma neinformuojant visuomenės.	NPR
Sandoriai. JAV sankcionavus Rusijos naftos koncerną „Lukoil“ ir įpareigojus iki vasario 28 d. parduoti kompanijai užsienyje (išskyrus Kazachstaną) priklausantį 22 milijardų JAV dolerių vertės turtą, pranešama, kad „Lukoil“ susitarė parduoti portfelį JAV privataus kapitalo bendrovei „Carlyle“. Vis dėlto paaiškėjo, kad sutartis nesudaryta, todėl dėl sandėrio varžosi daugiau nei dešimt JAV kompanijų, įskaitant „Chevron“, „Exxon Mobil“, „Quantum Energy Partners“ bei investicinį banką „Xtellus Partners“, kuris anksčiau buvo Rusijos VTB banko filialas JAV.	Reuters
Nafta. JAV energetikos informacijos administracijos duomenimis, nors buvo tikimasi, kad JAV naftos atsargos padidės 1 mln. barelių, jos 2,3 mln. barelių sumažėjo, ir buvo 3 % mažesnės nei bendras penkerių metų vidurkis. Tai galėjo sąlygoti sumažėjęs importas, padidėjęs eksportas ir sumažėjusi naftos gavyba. Ekspertai pastebi, kad naftos perdirbimo gamyklų pajėgumai siekė tik 90 proc., o ateityje gali ir toliau mažėti. Tikslios priežastys kol kas nenurodomos, stebima tik tendencija.	WSJ

Maisto pramonė, žemės ūkis	
Mitybos gairės. JAV administracijai plečiant iniciatyvą „ <i>Make America Healthy Again</i> “, paskelbtos atnaujintos JAV mitybos gairės. Ankstesnės gairės, paskelbtos 2020 m., sudarė beveik 150 puslapių išsamių rekomendacijų, kaip laikytis sveikos mitybos ir įtraukti sveikus maisto produktus į amerikiečių mitybą visais amžiaus tarpsniais. Naujosios rekomendacijos, kurias pateikė Sveikatos ir socialinių paslaugų departamentas ir JAV Žemės ūkio departamentas, apsiriboja vos keliais puslapiais, tačiau jas turėjo papildyti šimtai puslapių mokslinių tyrimų ir pagrindimo. Atnaujintos gairės kai kuriems ekspertams sukėlė klausimų, kad jose per daug dėmesio skiriama raudonai mėsai ir pieno produktams, tačiau kartu jos sulaukė ir pritarimo dėl siekio sumažinti itin perdirbtų maisto produktų, cukrumi saldintų gėrimų ir perteklinio druskos kiekio vartojimą.	CNN FeedStuffs
Įpročiai. Remiantis naujausia „ <i>Consumer Food Insights</i> “ (CFI) ataskaita, 2025 m. JAV vartotojai reikšmingai pakeitė savo maisto prekių apsipirkimo įpročius, daugiausia dėl ekonominių priežasčių. Net 82 proc. respondentų teigė pakeitę savo apsipirkimo įpročius, o dažniausiai pasitaikantys pokyčiai buvo ieškoti akcijų ir nuolaidų, pereiti prie pigesnių prekių ženklų bei sumažinti nebūtinų pirkinių kiekį. Tiesa, tik 5 proc. respondentų tikisi tęsti šiuos pokyčius 2026 m., o tai rodo, kad dauguma savo 2025 m. pakeitimus laiko laikiniais atsakymais į iššūkius, o ne nuolatiniais vartotojų elgesio pokyčiais.	Purdue University

<p>Amazon. Tarp trijų didžiausių JAV maisto prekybininkų patenkanti Amazon keičia valdomų parduotuvių formatą – atsisakoma mažesnių Go ir Fresh prekybos taškų, tačiau numatoma aktyviai plėsti Whole Foods prekybos tinklą. Paskelbta apie planus artimiausiais metais atidaryti virš 100 naujų Whole Foods parduotuvių. Šio tinklo plėtra gali paskatinti paklausą aukščiausios kokybės, ekologiškiems ir specializuotiems produktams.</p>	<p>AboutAmazon</p>
<p>Mėsa. 2025 m. JAV rinkoje parduota mėsos produktų už 112 mlrd. dolerių – maždaug 7 proc. daugiau negu 2024 m. Pirkėjai mėsą pirko dažniau, tačiau mažesniais kiekiais – tai gali paaiškinti infliacija (per metus šviežios mėsos kainos augo virš 7 proc.), o labiausiai brango jautiena, kalakutiena ir ėriena.</p>	<p>FeedStuffs</p>

Parengė: Lietuvos ambasada JAV, Lietuvos generaliniai konsulatai Niujorke, Čikagoje, Los Andžele.